

Concept-rapport

2^e flitspeiling draagvlak en impact opvang Oekrainers

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

24 juli 2023

Rapportnummer: 145

Introductie

Aanleiding

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft I&O Research gevraagd om flitspeilingen uit te voeren naar het draagvlak voor en de impact van de opvang van Oekraïense vluchtelingen. I&O Research voerde al periodiek flitspeilingen uit voor het ministerie van Justitie en Veiligheid naar de houding van Nederlanders tegenover de komst en de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Om overlap te voorkomen is de uitvoering van deze onderzoeken gecombineerd. De flitspeiling liep van dinsdag 18 juli 2023 10.00 uur tot en met woensdag 19 juli 2023 10.00 uur.

Uitvoering onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd onder 1.055 Nederlanders van 18 jaar en ouder, die lid zijn van het I&O Research Panel. Dit is ruim voldoende om op basis van de resultaten betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Er zijn 3.000 personen benaderd voor dit onderzoek. De respons op dit onderzoek bedraagt 35 procent.

Op de data is een weging (op randtotalen) toegepast op de achtergrondkenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, migratieachtergrond, stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 en regio (op basis van de Nielsen 5-indeling van het CBS). De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee zijn de verhoudingen in de steekproef op deze achtergrondkenmerken representatief voor de werkelijke verhoudingen in de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

- In de tekst worden alleen significante verschillen benoemd.
- In sommige gevallen tellen percentages niet op tot het totaal of tot meer dan 100 procent. Dit komt door afrondingsverschillen.
- Bij sommige vragen waren meerdere antwoorden mogelijk. Dit staat bij de uitkomsten vermeld.

Introductie

Leeswijzer

De Expertiseunit Sociale Stabiliteit (ESS) van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) hanteert zeven thema's bij vroegsignalering van maatschappelijke onrust. In samenspraak met het ministerie is door I&O Research een vragenlijst opgesteld over het draagvlak voor en de impact van de opvang van Oekraïners. In de vragenlijst komen zes van de zeven thema's terug.

Als eerste gaan wij in op *saamhorigheid*. In dit onderzoek betreft dit de vraag of inwoners contact hebben met Oekraïners of Russen en bij welk land de sympathie ligt in de oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Daarna komt het thema *spanningen en polarisatie* aan bod, waar we ingaan op de ervaren polarisatie als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Het derde thema is het *opvangen van vluchtelingen uit Oekraïne in gemeenten*. Hier behandelen we het draagvlak voor opvang in de eigen gemeente of eigen buurt, of inwoners weten dat er vluchtelingen uit Oekraïne worden opgevangen en hoe zij vervolgens vinden dat hun gemeente met deze opvang omgaat. Vervolgens gaan we in op eventuele gepercipieerde verschillen tussen de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en vluchtelingen uit andere landen. Dit hoort bij het thema *gevoel van dubbele maat*. Het vijfde thema *nieuwe tegenstellingen* is in dit onderzoek ingestoken op de vraag of inwoners achter de houding van de Nederlandse overheid jegens de oorlog in Oekraïne staan en of mensen vinden dat er voldoende aandacht uitgaat naar andere oorlogen en conflicten in de wereld. Tot slot gaan we bij het laatste thema *vertrouwen in de overheid en media* in op het vertrouwen van inwoners in de informatievoorziening van de overheid en media en of inwoners de berichtgeving neutraal vinden of niet.

Naast deze zes thema's is het thema *handelingsperspectief* ook onderdeel van de themasignalering. Hoewel het interessant is om uit te vragen wat inwoners doen om zich bijvoorbeeld weerbaar te maken tegen desinformatie, is een enquête minder goed geschikt om de diepgang op te zoeken en de beweegredenen van inwoners goed te doorgronden. Daarom komt dit thema in deze peiling niet aan bod.

Het onderzoek naar het draagvlak voor en de impact van het draagvlak voor de opvang van Oekraïners van het ministerie van SZW heeft overlap met het onderzoek van het ministerie van JenV naar de houding van inwoners tegenover de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Daarom zijn beide flitspeilingen gecombineerd in een onderzoek, met twee verschillende rapporten. Een deel van de vragen uit de peiling van het ministerie van JenV leent zich ook goed als indicator voor de thema's zoals gehanteerd door het ministerie van SZW. Wanneer vragen uit het onderzoek van het ministerie van JenV gebruikt worden, vermelden we dit op de betreffende sheet.

Introductie

Analyse

De uitkomsten van de tweede peiling vergelijken we met de uitkomsten van de eerste peiling die is uitgevoerd op 23/24 mei. In de rapportage van de eerste peiling is ingezoomd op de samenhang tussen de vragen. In deze rapportage staan de verschillen in uitkomsten tussen de twee peilingen centraal. Verschillen worden alleen beschreven in de tekst wanneer ze significant zijn. Daarnaast splitsen we, waar relevant, de uitkomsten uit naar de achtergrondkenmerken regio, leeftijd en opleidingsniveau.

Voor de uitsplitsing naar regio maken wij gebruik van de Nielsen-5, waarin onderscheid gemaakt wordt tussen het zuiden (Limburg, Brabant en Zeeland), het oosten (Overijssel, Gelderland en Flevoland), het noorden (Drenthe, Groningen en Friesland), de drie grote steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) en de omliggende gemeenten¹, en het westen exclusief de drie grote steden (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht).

Voor de variabele opleiding hanteren wij de terminologie lager-, middelbaar en hoger opgeleid. Dit is een bewuste keuze, omdat het onderscheidend vermogen naar theoretisch en praktisch opgeleiden niet toereikend genoeg is om een indeling op basis van onderwijsniveau te vervangen.²

Daarnaast worden er in de vragen over draagvlak en impact uitsplitsingen gemaakt tussen inwoners die contact hebben met Oekraïners, inwoners die contact hebben met Russen, inwoners die met beide contact hebben en inwoners die met geen van beide contact hebben. Ook maken we, waar relevant, onderscheid tussen inwoners die vooral sympathie voor Oekraïne hebben in de oorlog, inwoners die vooral voor Rusland sympathie hebben, inwoners die voor beide landen sympathie hebben en inwoners die voor geen van beide landen sympathie hebben. Tot slot maken wij in de resultaten ook onderscheid naar de mate waarin inwoners positief zijn over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland.

¹ De omliggende gemeenten betreffen; Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, Landsmeer, Schiedam, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Nederlek, Ridderkerk, Barendrecht, Albrandswaard, Leidschendam, Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Wateringen.

² Zie ook het [Centraal Bureau voor de Statistiek \(CBS\)](#)

1

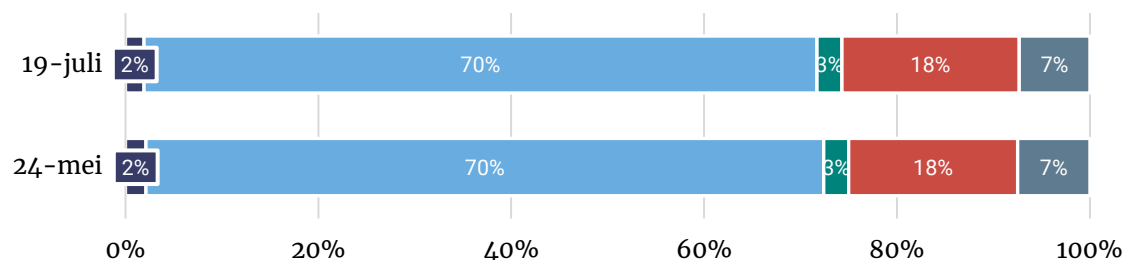
Saamhorigheid

Sympathie en contact

Merendeel sympathiseert met Oekraïne in de oorlog

- Aan inwoners stelden wij de vraag voor wie zij meer sympathie hebben in de oorlog tussen Oekraïne en Rusland.
- Net als in de vorige meting heeft het merendeel van de Nederlanders (70%) meer sympathie voor Oekraïne dan voor Rusland. Een op de vijf heeft voor geen van beide sympathie (18%). Twee procent heeft meer sympathie voor Rusland en 3 procent heeft voor beide landen sympathie.

Figuur 1. Kun je aangeven welke stelling het beste overeenkomt met jouw mening?
Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

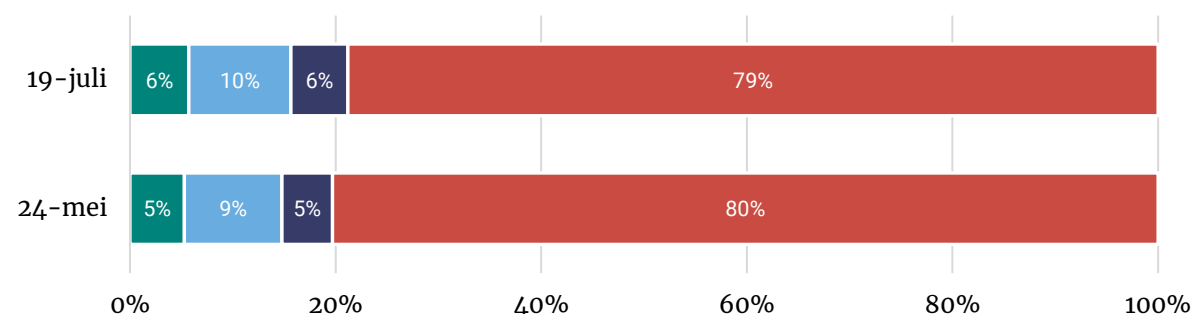

- In de oorlog tussen Oekraïne en Rusland heb ik meer sympathie voor Rusland
- In de oorlog tussen Oekraïne en Rusland heb ik meer sympathie voor Oekraïne
- In de oorlog tussen Oekraïne en Rusland heb ik voor beide sympathie
- In de oorlog tussen Oekraïne en Rusland heb ik voor geen van beide sympathie
- Weet ik niet / geen mening

Een op de vijf Nederlanders heeft contact met Russen en/of Oekraïners

- Daarnaast vroegen wij of inwoners van Nederland contact hebben met Oekraïners of Russen. Hiermee bedoelen wij zowel vluchtelingen alsook Oekraïners en Russen die al langer in Nederland wonen. Onder contact verstaan wij daadwerkelijk gesprekken voeren, niet enkel gedag zeggen in het voorbijgaan.
- Ook hier is het beeld onveranderd ten opzichte van de 1^e meting. Acht op de tien Nederlanders hebben geen contact met Oekraïners of Russen (79%). Een op de tien heeft alleen contact met Oekraïners (10%). Zes procent alleen met Russen, een even grote groep heeft contact met zowel Russen als Oekraïners.

Figuur 2. Heb je contact met mensen met een Oekraïense achtergrond die in Nederland wonen? / Heb je contact met mensen met een Russische migratieachtergrond die in Nederland wonen?
Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

- Contact met Oekraïners en Russen
- Alleen contact met Oekraïners
- Alleen contact met Russen
- Geen enkel contact

2

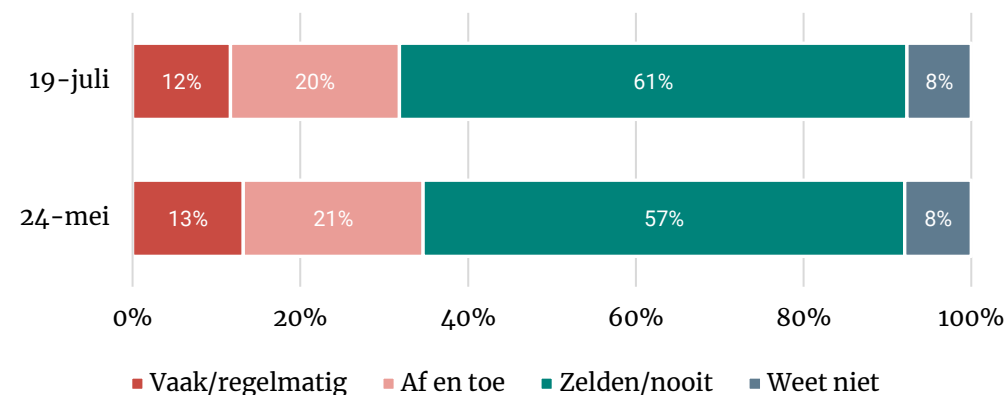
Spanningen en polarisatie

Spanningen en polarisatie

Een derde ervaart polarisatie als gevolg van de oorlog in Oekraïne

- Uit onderzoek van het [Sociaal en Cultureel Planbureau \(SCP\)](#) blijkt dat een ruime meerderheid van de Nederlanders zich zorgen maakt over polarisatie.
- Aan inwoners van Nederland legden wij het volgende voor: *De volgende vragen gaan over mogelijke (sterke) tegenstellingen die jij in de samenleving ervaart, als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Dit komt vaak tot uiting in het steeds meer tegenover elkaar komen te staan. Zo kan er sprake zijn van een groot verschil in standpunten, een sterk wij-zij-denken, een harde toon naar andere groepen, vermijding van contact, confrontaties en/of een gebrek aan vertrouwen in de ander. We noemen dit ook wel ‘polarisatie’.* En we vroegen hoe vaak zij zelf dergelijke polarisatie ervaren als gevolg van de oorlog in Oekraïne.
- Tijdens de meting van 24 mei bleek dat de meeste inwoners zelf geen polarisatie ervaren als gevolg van de oorlog (57%). De meting van 19 juli laat een vergelijkbaar beeld zien; 61 procent geeft aan zelden tot nooit polarisatie te ervaren, een op de vijf (20%) ervaart het af en toe en 12 procent zegt vaak of regelmatig polarisatie te ervaren.

Figuur 3. Hoe vaak ervaar je zelf dergelijke polarisatie (als gevolg van de oorlog in Oekraïne)? Bijvoorbeeld in contacten met familie, vrienden, collega's, buren of op eigen sociale media. Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

- Ook vroegen we hoe positief dan wel negatief inwoners staan tegenover de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland (zie pagina 13). Inwoners die (heel) negatief staan tegenover de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland ervaren vaker polarisatie dan inwoners die daar (heel) positief of neutraal tegenover staan.
- Inwoners die meer sympathie voor Rusland hebben of voor beide landen geen sympathie hebben, ervaren vaker polarisatie dan inwoners die sympathie voor Oekraïne hebben.

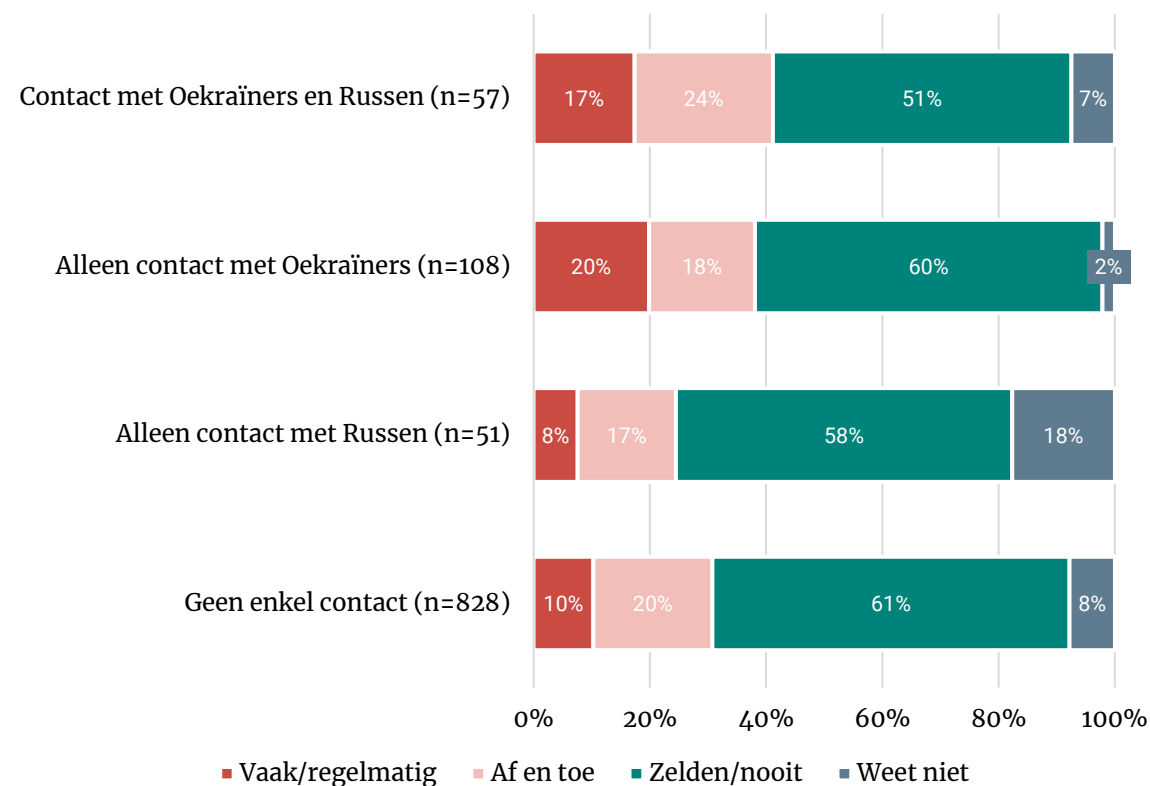

Spanningen, polarisatie en contact

Inwoners die contact hebben met Russen en/of Oekraïners ervaren vaker polarisatie dan inwoners die geen contact hebben

- Als we verder inzoomen op de samenhang tussen het ervaren van polarisatie als gevolg van de oorlog en het contact dat inwoners hebben met Oekraïners en Russen, zien wij een duidelijke samenhang.
- Een op de vijf inwoners die alleen contact heeft met Oekraïners, ervaart vaak tot regelmatig polarisatie als gevolg van de oorlog (20%). Onder inwoners die aangeven geen contact te hebben met beide groepen (Russen noch Oekraïners) ligt dit met 10 procent beduidend lager.
- Inwoners die alleen contact hebben met Russen, weten vaak niet of ze polarisatie ervaren als gevolg van de oorlog (18%), aanzienlijk groter dan de andere groepen.

Figuur 4. Hoe vaak ervaar je zelf dergelijke polarisatie (als gevolg van de oorlog in Oekraïne)? Uitsplitsing naar contact met Oekraïners/Russen. Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

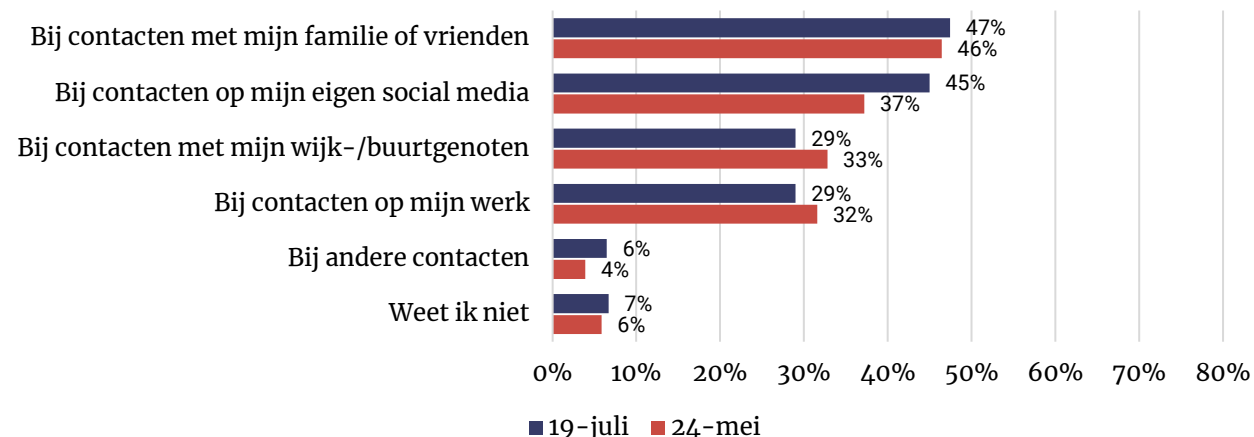

Spanningen en polarisatie: waar?

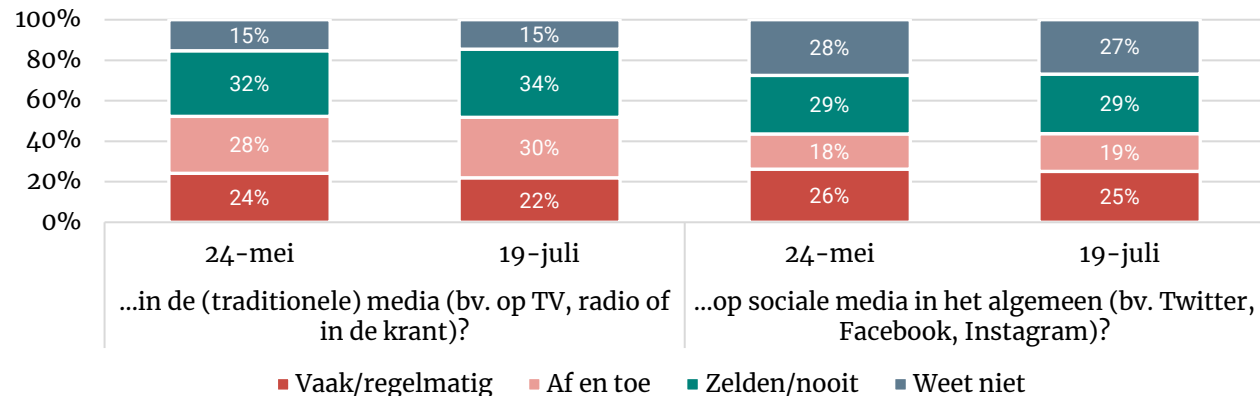
Polarisatie vooral ervaren bij contacten met vrienden/familie, en op eigen social media

- Net als de vorige meting komen de meeste mensen polarisatie vooral tegen bij contacten met familie en vrienden (47%). Op de tweede plek staan de contacten op eigen sociale media. Dit is gestegen van 37 procent naar 45 procent. Drie op de tien geven aan polarisatie tegen te komen bij contacten met wijk-/ buurtgenoten en op het werk.
- Iets meer dan de helft van de Nederlanders ervaart polarisatie in de (traditionele) media (52%). Een iets kleinere groep van 44 procent komt dat (ook) tegen op sociale media in het algemeen. Voor beide kanalen geldt dat er ook een flinke groep Nederlanders is die zegt niet te weten of ze hier polarisatie ervaren (resp. 15% en 27%). Drie op de tien Nederlanders ervaren nooit polarisatie in de traditionele media (32%) of op sociale media (29%). Dit is vergelijkbaar met de uitkomsten van de meting van 24 mei.

Figuur 5. Waar kom je deze polarisatie vooral tegen? Basis: Nederlanders die wel eens polarisatie ervaren, n=336.

Figuur 6. Hoe vaak ervaar je zelf dergelijke polarisatie (als gevolg van de oorlog in Oekraïne)...? Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

Spanning en polarisatie: ervaringen

Aan inwoners die wel eens polarisatie hebben meegemaakt, vroegen wij of zij hun ervaring toe konden lichten aan de hand van een voorbeeld. Hieronder een greep uit de antwoorden:

“Aan de keukentafel, als het over politiek gaat.”

“Als ik gewoon op social media aan het scrollen ben om te ontspannen. Dan is er altijd wel één iemand die online diens mening spuit. Hun goed recht, maar ik hoef en wil er niet mee geconfronteerd worden.”

“Als je naar de Tweede Kamerdebat kijkt, word je al ziek.”

“Bij mensen die vinden dat Nederland vol is.”

“Collega met stellige complotideeën.”

“Dat een ieder toch een eigen mening opbouwt die zich verhoudt tot zijn eigen leefsituatie. Als jezelf tegen problemen aanloopt door de komst van de oorlogsvluchtelingen wordt je kijk anders.”

“Eenzijdige berichtgeving en stemmingmakerij vanuit media veroorzaken de polarisatie. Een eigen mening is bijna asociaal tegenwoordig.”

“Ik heb soms discussie met vrienden over mijn sociale insteek ten opzichte van (complexe) doelgroepen. En dan met name als het gaat over woningtoewijzing of voorrangsregelingen.”

“Mijn schoonvader bijvoorbeeld die dingen roept als dat het goed is dat vluchtelingen verdronken zijn, want dan komen er minder naar NL. Bah, zelf zit hij ook maar wat op de bank met een uitkering. Ik denk dat de vluchtelingen meer voor NL doen dan dit soort mensen. Het is super dat ze gelijk kunnen werken, dan hebben wij er toch ook baat bij.”

“Vooral wanneer er in sociale media weer eens iets negatiefs gebeurt: rellen bij Ter Apel, winkeldiefstallen, geen woningaanspraak kunnen doen, etc.”

3

Behoeften gemeenten

Opvang vluchtelingen uit Oekraïne

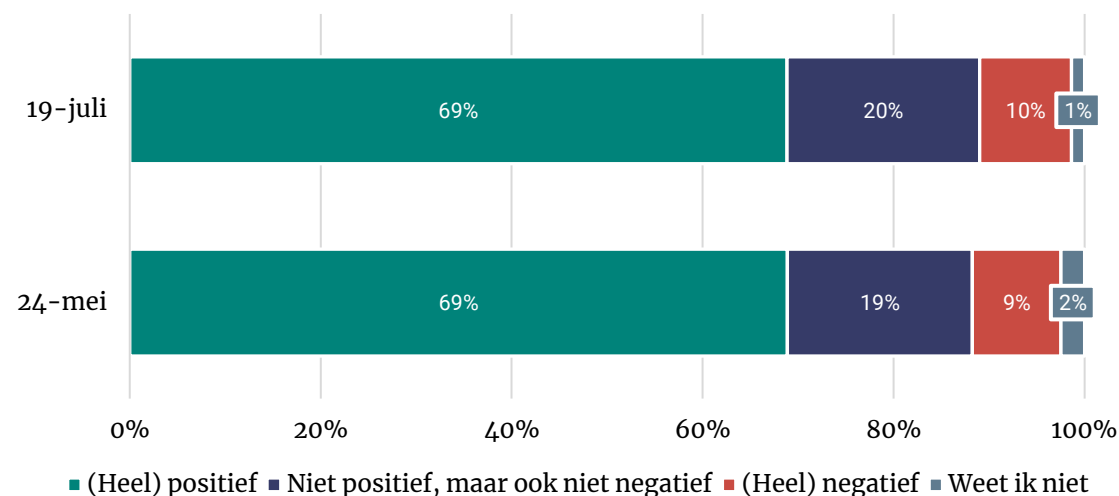
Meerderheid positief over opvang Oekraïense vluchtelingen

- Zeven op de tien Nederlanders vinden het positief dat Nederland Oekraïense vluchtelingen opvangt (69%). Een op de vijf staat hier neutraal tegenover (20%) en 10 procent is hier geen voorstander van. Dit is nagenoeg gelijk aan de vorige peiling, toen 69 procent (heel) positief was, 19 procent neutraal en 9 procent (heel) negatief was. Hoewel de uitkomsten dus vergelijkbaar zijn met de vorige peiling, zien we – in de peilingen die I&O Research periodiek voor het ministerie van Justitie en Veiligheid uitvoert – over langere termijn een dalende trend in het draagvlak voor de opvang. In maart 2022 was 82 procent (heel) positief over de opvang.³
- Binnen de groep die sympathiseert met Oekraïne (85%) staat een groter aandeel positief tegenover opvang in vergelijking tot de groep die voor beide sympathie hebben (49%), voor geen van beide sympathie heeft (33%) of voor Rusland sympathie hebben (12%). Vooral inwoners die voor Rusland meer sympathie ervaren, geven aan negatief aan te kijken tegen de opvang van vluchtelingen (70%). Dit is aanzienlijk hoger in vergelijking met inwoners die meer sympathie hebben voor Oekraïne (3%) of die voor geen van beide sympathie hebben of juist voor allebei sympathie ervaren (resp. 22% en 21%).

³voor meer inzicht in de ontwikkeling over de periode maart 2022 – mei 2023, [zie peiling van ministerie van Justitie en Veiligheid](#)

Figuur 7. Hoe positief of negatief vind je het dat vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland worden opgevangen? Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

Bron: 11^e flitspeiling vluchtelingen uit Oekraïne, ministerie van Justitie en Veiligheid

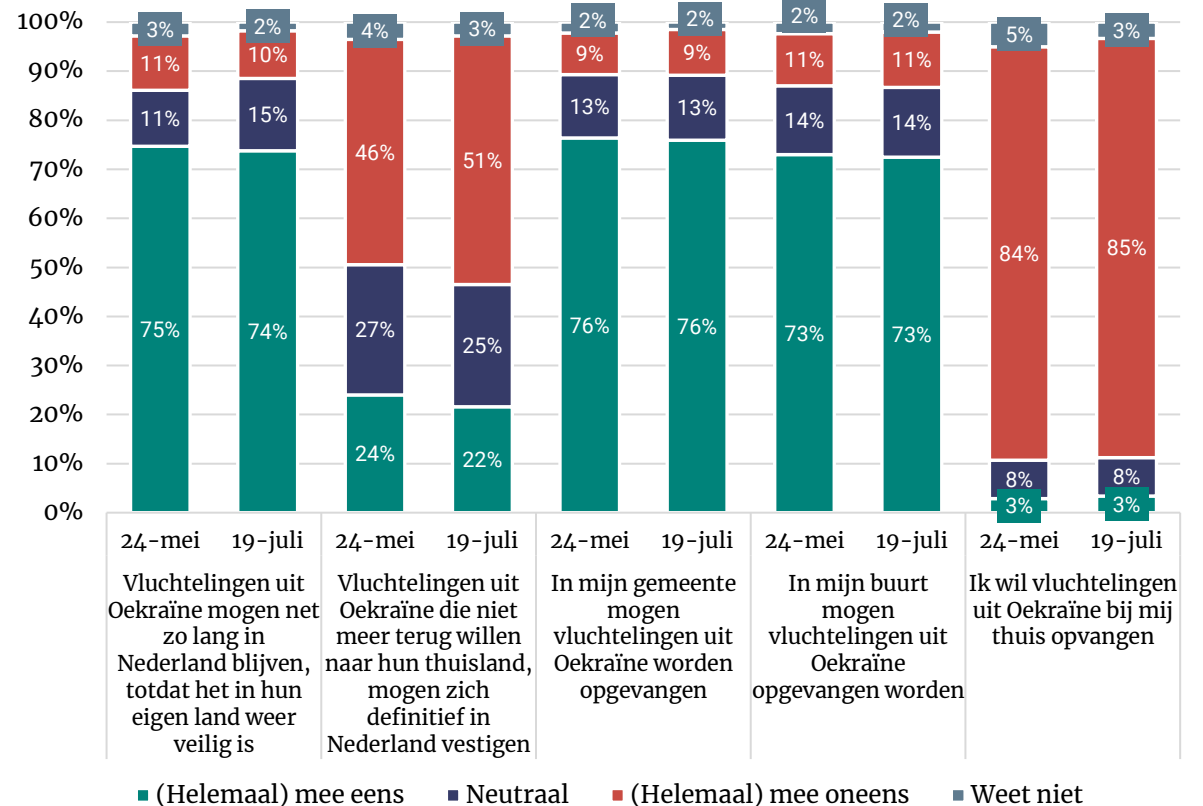
Draagvlak opvang (1)

Helft Nederlanders vindt niet dat Oekraïense vluchtelingen zich definitief in Nederland mogen vestigen

- Driekwart van de inwoners vindt dat vluchtelingen uit Oekraïne net zo lang in Nederland mogen blijven, totdat het in hun eigen land weer veilig is (74%).
- Een op de vijf is er voorstander van dat vluchtelingen zich definitief in Nederland mogen vestigen, de helft vindt dit niet wenselijk (51%). Een lichte stijging ten opzichte van de vorige meting (46%).
- Driekwart van de inwoners vindt dat Oekraïense vluchtelingen in hun gemeente (76%) of hun buurt (73%) opgevangen mogen worden. Een op de tien Nederlanders wil dat niet. Een klein deel van de bevolking (3%) wil vluchtelingen bij hun thuis opvangen. Ruim acht op de tien (84%) zien dit niet zitten. Dit beeld is onveranderd ten opzichte van de vorige meting.
- Sinds de eerste meting van maart 2022, uitgevoerd voor het ministerie van Justitie en Veiligheid, is er een lichte daling te zien in het draagvlak voor de opvang van vluchtelingen in de gemeente (van 84% naar 76%), in de buurt (van 82% naar 73%) en bij inwoners thuis (van 8% naar 3%).⁴

⁴voor meer inzicht in de ontwikkeling over de periode maart 2022 - mei 2023, zie [peiling van ministerie van Justitie en Veiligheid](#)

Figuur 8. In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei). Bron: 11^e flitspeiling vluchtelingen uit Oekraïne, ministerie van Justitie en Veiligheid

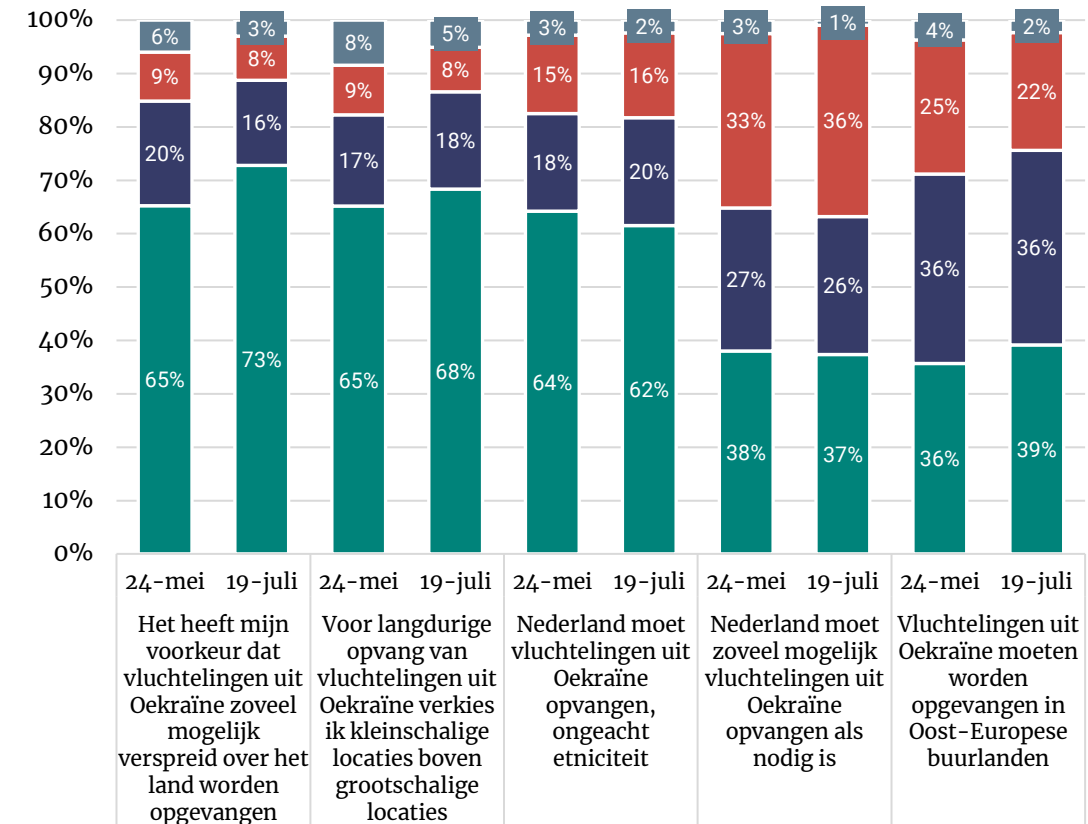

Draagvlak opvang (2)

Draagvlak voor verspreiden vluchtelingen over het land gestegen

- Driekwart van de Nederlanders vindt het een goed idee om vluchtelingen uit Oekraïne zoveel mogelijk over het land te verspreiden (73%). In de vorige meting gold dit nog voor twee derde van de bevolking (65%); een lichte stijging (+8 procentpunt). Hoewel dit een sterke stijging lijkt, blijkt uit de periodieke peiling van het ministerie van Justitie en Veiligheid dat het aandeel dat het hier (helemaal) mee eens is, zich steeds tussen de 73 en 65 procent bevindt.
- Zeven op de tien kiezen kleinschalige boven grootschalige opvanglocaties (68%).
- Zes op de tien vinden dat vluchtelingen uit Oekraïne moeten worden opgevangen, ongeacht hun etniciteit (62%).
- Zevenendertig procent vindt dat Nederland zoveel mogelijk Oekraïense vluchtelingen moet opvangen als nodig is. Ten tijde van de inval lag dit aandeel op zijn hoogste punt; 76 procent vond dat Nederland zoveel mogelijk op moest vangen.
- Volgens vier op de tien moeten Oekraïense vluchtelingen worden opgevangen in Oost-Europese buurlanden (39%). Ten opzichte van de vorige meting zijn er geen significante verschillen te benoemen. Ook gelet op de periode sinds begin maart 2022 toen deze vraag voor het eerst werd gesteld in de peiling voor justitie en veiligheid zijn er geen beduidende ontwikkelingen te melden.⁵

Figuur 9. In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei). Bron: 11^e flitspeiling vluchtelingen uit Oekraïne, ministerie van Justitie en Veiligheid

■ (Helemaal) mee eens ■ Neutraal ■ (Helemaal) mee oneens ■ Weet niet

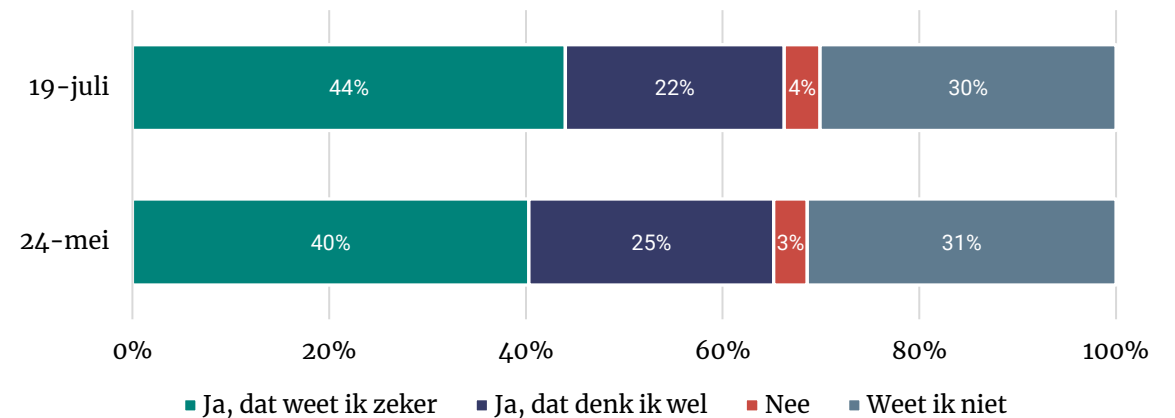
⁵voor meer inzicht in de ontwikkeling over de periode maart 2022 – mei 2023, zie [peiling van ministerie van Justitie en Veiligheid](#)

Bekendheid opvang eigen gemeente

Twee derde weet of vermoedt dat eigen gemeente Oekraïense vluchtelingen opvangt

- Aan inwoners stelden wij de vraag of zij weten of er vluchtelingen uit Oekraïne opgevangen worden in de opvanglocaties die door de gemeente zijn geregeld. Daarbij gaat het dus niet om tijdelijke opvang van vluchtelingen uit Oekraïne bij inwoners thuis.
- Twee derde weet of vermoedt dat in de eigen gemeente Oekraïense vluchtelingen worden opgevangen: 44 procent weet dit zeker, een op de vijf denkt dit te weten (22%). Volgens 4 procent gebeurt dat niet. Een relatief grote groep (30%) weet niet of er in hun gemeente vluchtelingen worden opgevangen. Tussen de metingen van 24 mei en 19 juli zijn er geen significante ontwikkelingen te benoemen.
- De groepen die contact hebben met Oekraïners weten vaker zeker (63%) dat de eigen gemeente Oekraïense vluchtelingen opvangt dan de groep die geen contact heeft met beide groepen (42%) en degenen die zowel contact hebben met Oekraïners als Russen (39%).

Figuur 10. Worden er in jouw gemeente vluchtelingen uit Oekraïne opgevangen in opvanglocaties die door de gemeente zijn geregeld? Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

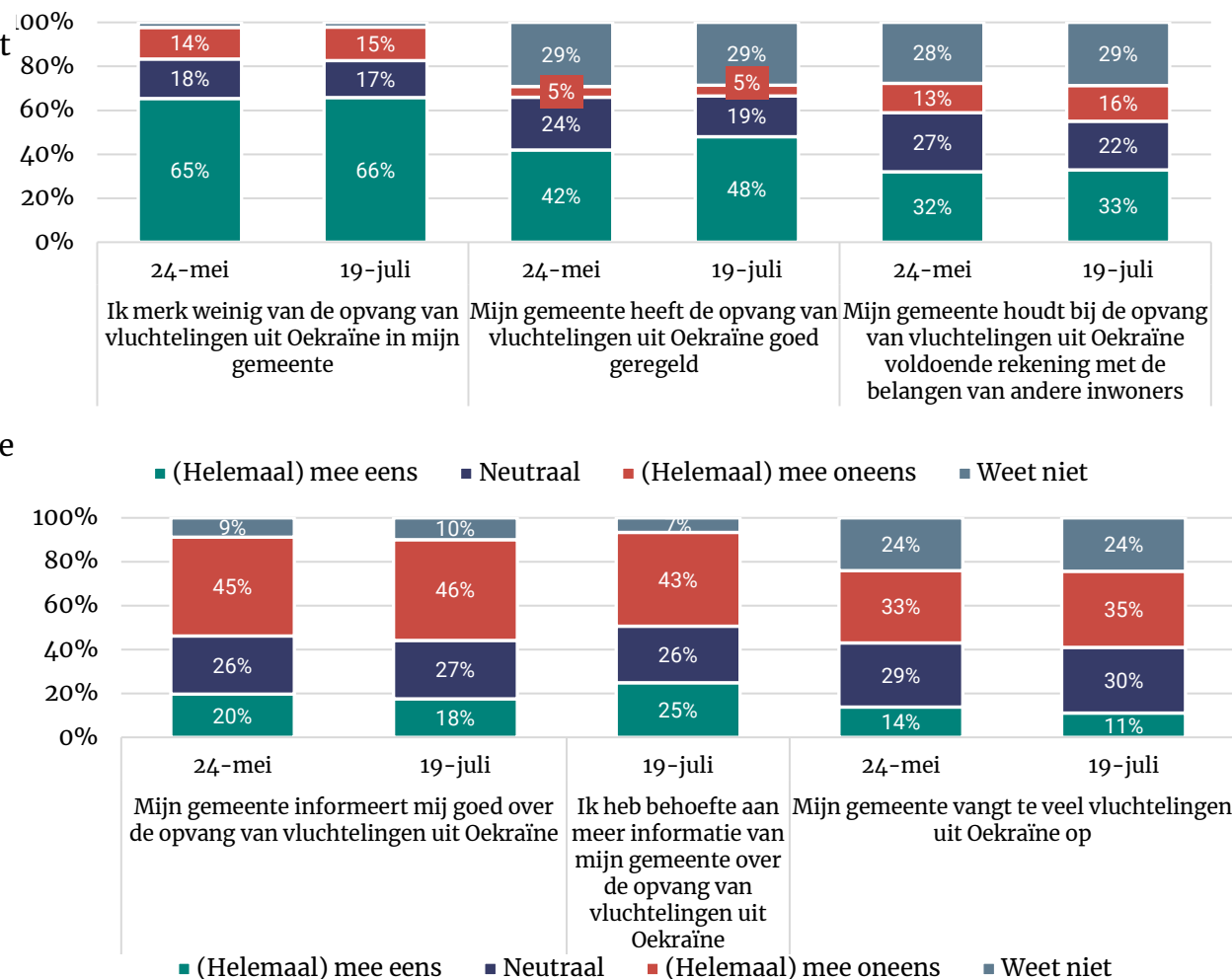

Draagvlak opvang in eigen gemeente

Nederlanders merken weinig van opvang Oekraïners in gemeente

- Twee derde van de inwoners die weten of vermoeden dat er vluchtelingen in hun gemeente worden opgevangen, merken weinig van de opvang (66%). Bijna de helft vindt dat de gemeente de opvang goed geregeld heeft (48%), een significante stijging ten opzichte van de meting van 24 mei (42%).
- Verder vindt een derde van de inwoners dat de gemeente bij de opvang voldoende rekening houdt met de belangen van andere inwoners (33%). Een groep van 16 procent is het daar niet mee eens.
- Een relatief groot deel van de inwoners geven aan niet te weten of de opvang van vluchtelingen goed geregeld is (29%), of de gemeente bij de opvang voldoende rekening houdt met belangen van andere inwoners (29%) en of de gemeente te veel vluchtelingen opvangt (24%). Dit betekent niet dat alle inwoners meer informatie willen ontvangen; bijna de helft (45%) vindt dat de gemeente inwoners niet goed informeert over de opvang. Een op de vijf vindt de informatievoorziening wel goed. Tegelijkertijd is er geen enorme behoefte aan meer informatie: een kwart wil meer informatie (25%), van 43 procent hoeft dat niet.
- Een op de tien (11%) vindt dat de gemeente te veel vluchtelingen uit Oekraïne opvangt. Dat is iets minder dan in de vorige meting. Een derde is het hiermee oneens. Een kwart geeft het aan niet te weten (24%).
- Ruim de helft van de inwoners die het heel positief vinden (53%) en een derde van de inwoners die het tamelijk positief vinden dat vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland worden opgevangen (34%), is van mening dat de gemeente rekening houdt met de belangen van andere inwoners. Dit ligt beduidend hoger dan het aandeel onder de groepen die tamelijk (6%) of heel negatief (5%) zijn over de opvang.

Figuur 11. In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen? Basis: Nederlanders die zeker weten of vermoeden dat vluchtelingen uit Oekraïne in hun gemeente worden opgevangen, n=705

4

Gevoel van dubbele maat

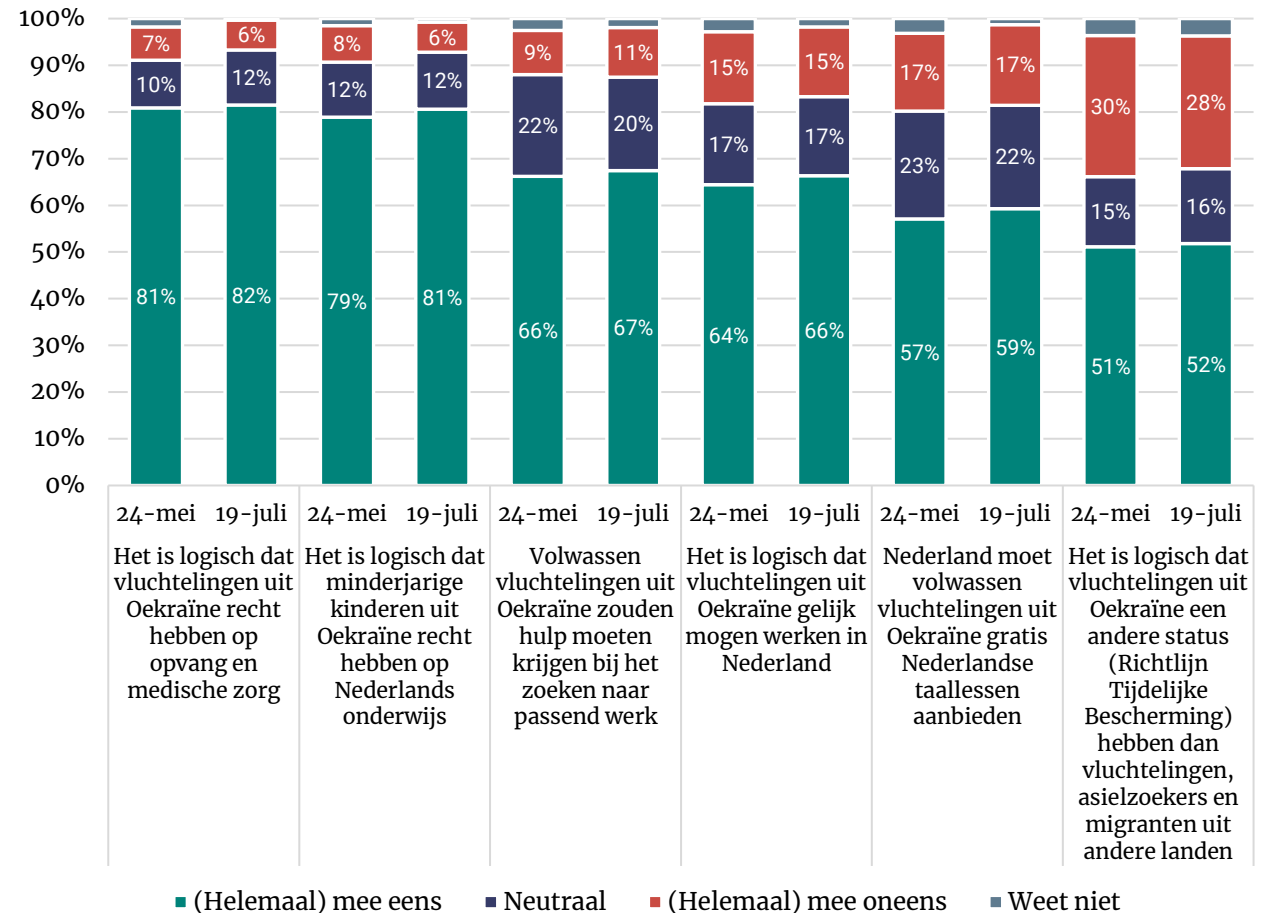
Draagvlak Richtlijn Tijdelijke Bescherming

Draagvlak Richtlijn Tijdelijke Bescherming blijft groot

- Voor het ministerie van Justitie en Veiligheid peilen wij sinds maart 2022 hoeveel inwoners het logisch vinden dat vluchtelingen uit Oekraïne een andere status hebben dan vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen.
- De helft vindt het logisch dat vluchtelingen uit Oekraïne een andere status hebben dan vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen (52%). Drie op de tien zijn het daar niet mee eens. Dit is stabiel sinds de peiling van 25 maart 2022 voor het ministerie van Justitie en Veiligheid waarin deze vraag voor het eerst gesteld werd (48% (helemaal) mee eens en 30% (helemaal) mee oneens).
- Op de vraag of het logisch is dat vluchtelingen uit Oekraïne recht hebben op de verschillende voorzieningen onder de RTB, antwoorden inwoners net als in de vorige meting op elke voorziening in meerderheid positief. Een ruime meerderheid van de Nederlanders vindt het logisch dat Oekraïense vluchtelingen recht hebben op opvang en medische zorg (82%), Nederlands onderwijs (81%) en hulp bij het zoeken naar passend werk (67%). Ook vindt twee derde het logisch dat Oekraïense vluchtelingen gelijk mogen werken in Nederland (66%), 59 procent geeft aan dat Nederland volwassen Oekraïense vluchtelingen Nederlandse taallessen moet aanbieden.⁶

⁶ voor meer inzicht in de ontwikkeling over de periode maart 2022 – mei 2023, zie [peiling van ministerie van Justitie en Veiligheid](#)

Figuur 12. In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei). Bron: 11^e flitspeiling vluchtelingen uit Oekraïne, ministerie van Justitie en Veiligheid

Gevoel van dubbele maat

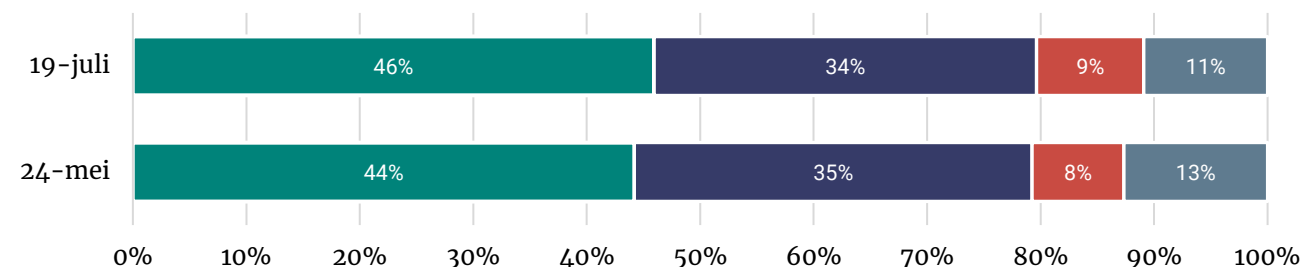
Minderheid vindt het terecht dat RTB alleen voor Oekraïense vluchtelingen geldt

- Net als in de vorige meting vindt iets minder dan de helft van de Nederlanders (46%) het terecht dat alleen vluchtelingen uit Oekraïne onder de RTB vallen. Een derde vindt dat deze richtlijn voor alle vluchtelingen zou moeten gelden (34%), en 9 procent vindt dat geen enkele vluchteling onder deze maatregel zou moeten vallen.
- De helft van de groep die sympathiseert met Oekraïne vindt het terecht dat de RTB alleen voor Oekraïense vluchtelingen geldt (53%). Dit is hoger ten opzichte van de groep die voor beide (10%) of voor geen van beide sympathie voelt (36%).
- De groep die heel of tamelijk negatief staat tegenover de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland vindt relatief vaak dat geen enkele vluchteling onder de RTB zou moeten vallen (resp. 73% en 32%). Onder inwoners die heel of tamelijk positief zijn, ligt dit aanzienlijk lager (resp. 2% en 3%). Voorstanders van opvang vinden juist vaak dat alleen Oekraïense vluchtelingen onder deze maatregel zouden moeten vallen, of dat deze maatregelen voor alle vluchtelingen zouden moeten gelden.

In de vragenlijst werd de RTB kort toegelicht met onderstaand stukje tekst:

'Zoals eerder vermeld vallen vluchtelingen uit Oekraïne onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming van de Europese Unie. Deze tijdelijke bescherming geeft vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland recht op opvang, medische zorg en onderwijs voor minderjarige kinderen. Daarnaast biedt deze richtlijn de mogelijkheid aan vluchtelingen uit Oekraïne om in Nederland te werken. Deze richtlijn geldt alleen voor vluchtelingen uit Oekraïne en niet voor vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen. Als vluchtelingen onder deze richtlijn vallen, dan mogen zij tot 4 maart 2024 in Nederland blijven.'

Figuur 13. Kun je aangeven welke stelling het beste overeen komt met jouw mening? Basis: alle Nederlanders n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

- Ik vind het terecht dat alleen vluchtelingen uit Oekraïne onder deze maatregel vallen
- Ik vind dat deze maatregelen voor alle vluchtelingen moet gelden, niet alleen voor vluchtelingen uit Oekraïne
- Ik vind dat geen enkele vluchteling onder deze maatregel moet vallen, zowel vluchtelingen uit Oekraïne niet als vluchtelingen uit andere landen niet
- Weet ik niet / geen mening

Gevoel van dubbele maat: toelichting

We vroegen Nederlanders hun antwoord toe te lichten. Waarom vinden zij het terecht dat alleen vluchtelingen uit Oekraïne onder deze maatregelen vallen? Of waarom vinden zij dat deze maatregel voor alle, of juist geen vluchtelingen zou moeten gelden? Hieronder een greep uit de antwoorden die zij gaven.

Inwoners vinden het terecht dat vluchtelingen uit Oekraïne onder de maatregel vallen, omdat hun land actief in oorlog verkeerd. Daarnaast verwachten sommigen dat de vluchtelingen maar tijdelijk in Nederland verblijven. Tot slot zien inwoners het ook als een verplichting, omdat Oekraïne in de buurt ligt en vinden ze dat de normen en waarden van Oekraïners vergelijkbaar zijn met die van Nederland.

Inwoners die vinden dat alle vluchtelingen onder deze maatregel moeten vallen, noemen voornamelijk dat alle vluchtelingen gelijk zijn en recht hebben op een bestaan. Ook noemen sommigen dat het de integratie kan bevorderen als andere vluchtelingen ook eerder aan het werk kunnen. Wel maken sommige inwoners ook hier een onderscheid tussen vluchtelingen die vluchten voor oorlog of vanwege de economie hierheen komen.

Een beperkt deel vindt dat geen enkele vluchteling onder de maatregel moet vallen (8%). De redenen hiervoor zijn uiteenlopend. Een deel noemt hier ook dat alle vluchtelingen gelijk zijn. Anderen vinden dat we te veel vluchtelingen hebben en dat het openstellen van deze maatregelen zorgt dat er te veel bijkomen.

“Alleen vluchtelingen uit Europa hebben dit recht naar mijn mening.”

“Daar is een oorlogssituatie en vecht men voor de veiligheid van Europa.”

“Ik ben er van overtuigd dat vluchtelingen uit Oekraïne beter in de Nederlandse samenleving passen dan vluchtelingen uit Afrika en het Midden-Oosten. Zowel qua cultuur, opleidingsniveau, arbeidsethos en omgangsnormen.”

“Mooie tijdelijke oplossing voor mensen die toch wel teruggaan.”

“Voor Europeanen uit een oorlogsgebied moet je openstaan.”

“Vluchtelingen komen uit Europa.”

“1. Werken is bij uitstek de manier om te integreren en de taal te leren.

2. Niet-werken verhoogt alleen maar de spanningen.
3. Werken voor je geld verhoogt de eigenwaarde van de vluchteling.”

“Alle vluchtelingen hebben recht op een menswaardig bestaan.”

“Echte vluchtelingen geen gelukszoekers uit veilige landen.”

“Het ‘leed’ van de ene vluchteling is niet groter of anders dan dat van de andere.”

“vluchteling = vluchteling; ongeacht religie, nationaliteit of etniciteit.”

“Dan geef je een te gemakkelijk beeld af richting de vluchtelingen die nog twijfelen hier heen te komen.”

“Eerst zorgen dat eigen volk het goed heeft.”

“Er is wat mij betreft geen wezenlijk verschil tussen (echte) vluchtelingen uit welk land dan ook.”

“Het werkt als een magneet, dus grenzen dicht.”

“Nederland kan nog niet eens voor zijn eigen mensen zorgen (huisvesting, werk etc.). Door de asielzoekers dat wel te bieden, zorg je voor oproer/onrust. Het is veel logischer om ze op te vangen voor onderdak, voedsel en medische zorg, en als dat niet meer nodig is dat ze terug gaan naar hun eigen land.”

“Voor iedereen dezelfde regels. Arbeidsmigrant, nareizende familie en asielzoeker.”

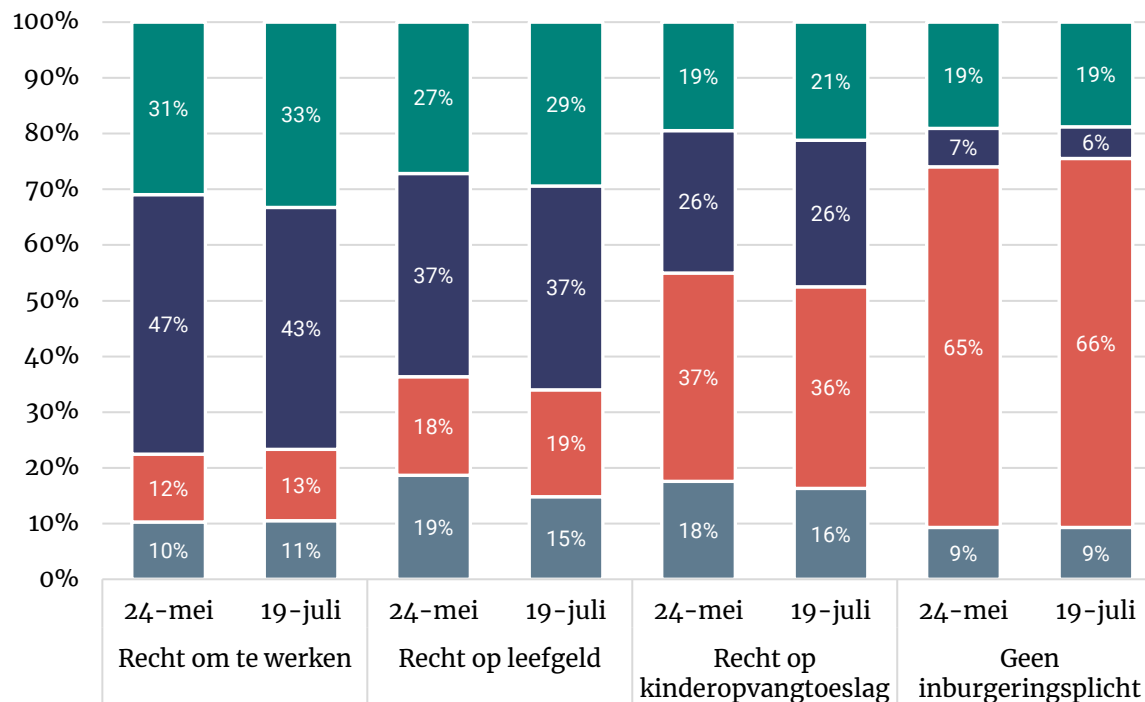

Gevoel van dubbele maat: maatregelen RTB

Minderheid vindt dat alle vluchtelingen recht op werk hebben

- Inwoners kregen stellingen voorgelegd over vier maatregelen van de RTB die voor vluchtelingen uit Oekraïne gelden.
- Een derde vindt het terecht dat alleen Oekraïense vluchtelingen direct het recht hebben om te werken in Nederland (33%). Ruim vier op de tien vinden dat alle vluchtelingen hier recht op zouden moeten hebben (43%).
- Bijna drie op de tien vinden het terecht dat alleen Oekraïense vluchtelingen recht hebben op leefgeld (29%). Volgens 37 procent zouden alle vluchtelingen hier recht op moeten hebben, 19 procent vindt dat geen enkele vluchteling hier recht op heeft.
- Een op de vijf vindt het terecht dat alleen Oekraïense vluchtelingen recht hebben op kinderopvangtoeslag (21%), een kwart vindt dat alle vluchtelingen daar recht op zouden moeten hebben (26%). Bijna vier op de tien zijn van mening dat geen enkele vluchteling hier recht op heeft (36%).
- Een op de vijf vindt het terecht dat voor Oekraïense vluchtelingen geen inburgeringsplicht geldt (19%). De meerderheid, 66 procent, vindt dat alle vluchtelingen een inburgeringsplicht moeten hebben. Een klein deel, 6 procent, vindt dat geen enkele vluchteling verplicht moet inburgeren.
- Ten opzichte van de meting van 24 mei zijn er geen verschillen.

Figuur 14. Welke stelling past het best bij jouw mening?
Basis: alle Nederlanders n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

- Terecht alleen voor vluchtelingen uit Oekraïne
- Alle vluchtelingen zouden hier recht op moeten hebben
- Ik vind dat geen enkele vluchteling hier recht op heeft
- Weet ik niet

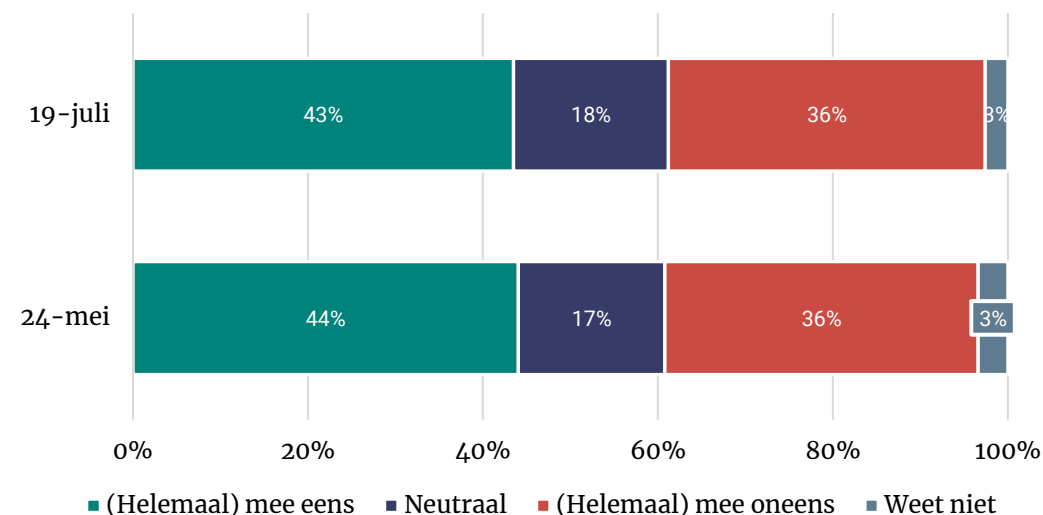

Gevoel van dubbele maat: huisvesting

Nederlanders blijven verdeeld of huisvesting vluchtelingen uit Oekraïne niet ten koste gaat van andere groepen

- Voor de peiling van het ministerie van Justitie en Veiligheid vragen wij inwoners of zij erop vertrouwen dat de toewijzing van langdurige huisvesting voor vluchtelingen uit Oekraïne niet ten koste gaat van andere groepen op de woningmarkt.
- Ruim vier op de tien (43%) geven aan dat ze hier vertrouwen in hebben, 18 procent staat hier neutraal tegenover en bijna vier op de tien geven aan hier (helemaal) geen vertrouwen in te hebben (36%). Deze verhoudingen zijn vergelijkbaar met de vorige meting. Wel is er over langere periode sprake van een afname van het vertrouwen. In april 2022, toen deze vraag voor het eerst in de peiling werd gesteld, had nog 50 procent van de inwoners er vertrouwen in.⁷

Figuur 15. Ik vertrouw erop dat de toewijzing van langdurige huisvesting voor vluchtelingen uit Oekraïne gebeurt zonder dat dit ten koste gaat van andere groepen op de woningmarkt. Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei). Bron: 11^e flitspeiling vluchtelingen uit Oekraïne, ministerie van Justitie en Veiligheid

⁷ voor meer inzicht in de ontwikkeling over de periode maart 2022 - mei 2023, [zie peiling van ministerie van Justitie en Veiligheid](#)

5

Nieuwe tegenstellingen

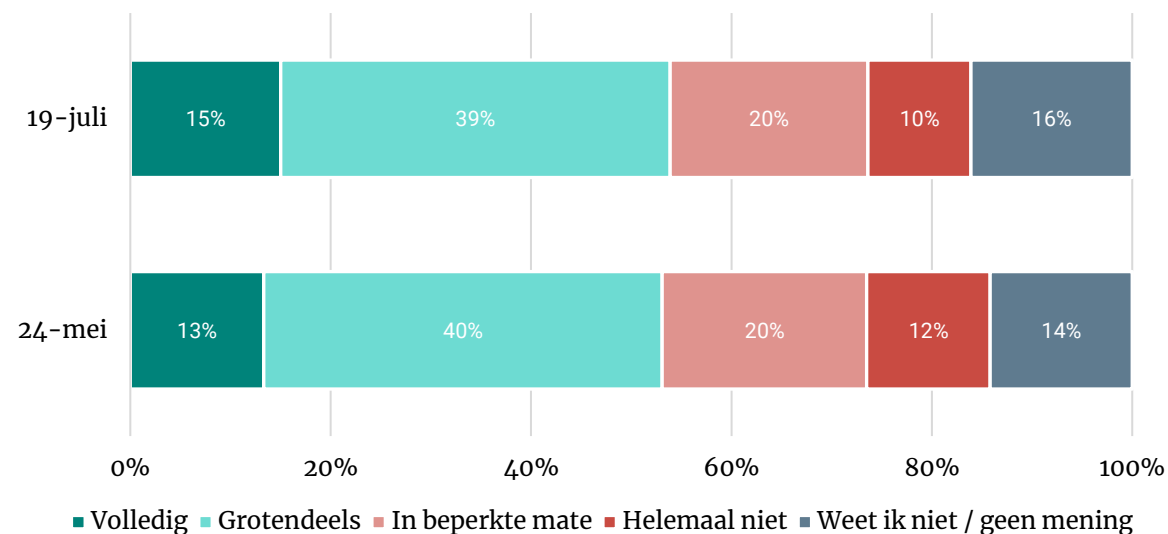

Draagvlak houding regering jegens oorlog Oekraïne

Helft staat volledig of grotendeels achter de manier waarop de Nederlandse regering omgaat met de oorlog in Oekraïne

- Net als in de vorige meting staat iets meer dan de helft van de bevolking volledig of grotendeels achter de manier waarop de Nederlandse regering omgaat met de oorlog in Oekraïne (54%). Drie op de tien staan hier in beperkte mate of helemaal niet achter (30%). Een groep van 16 procent geeft aan het niet te weten of hier geen mening over te hebben.
- Deze verhoudingen komen overeen met de meting van 24 mei.
- Er is een sterke samenhang te zien tussen waar de sympathie van inwoners ligt in de oorlog tussen Oekraïne en Rusland en de mate waarin inwoners achter de manier staan waarop de Nederlandse regering omgaat met de oorlog in Oekraïne.
- Acht op de tien inwoners die in de oorlog tussen Oekraïne en Rusland meer sympathie hebben voor Rusland staan helemaal niet (81%) achter de manier waarop de Nederlandse regering omgaat met de oorlog. Dit ligt beduidend lager onder inwoners die meer sympathie ervaren voor Oekraïne (2%), voor beide partijen sympathie hebben (9%) of voor geen van beide sympathie ervaren (36%).

Figuur 16. In welke mate sta jij achter de manier waarop de Nederlandse regering omgaat met de oorlog in Oekraïne? Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

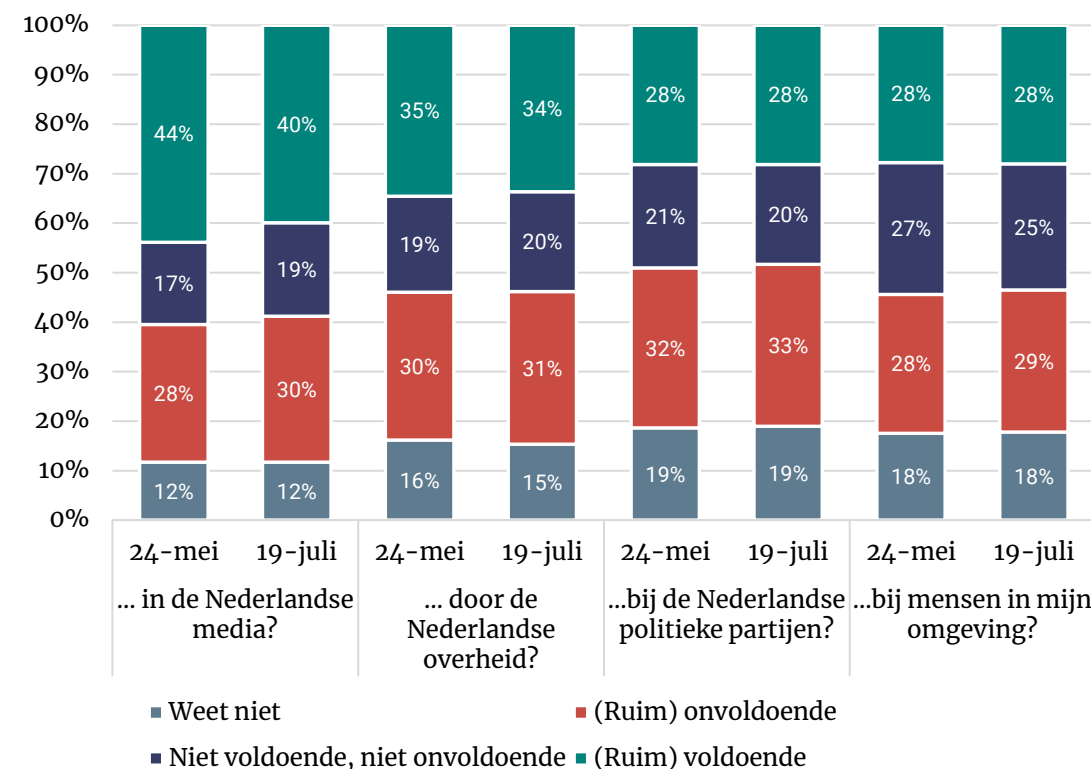
Andere oorlogen en conflicten

Een op de drie vindt dat er onvoldoende aandacht is voor andere oorlogen of conflicten in de wereld

- Wij vroegen aan inwoners in hoeverre zij vinden dat er voldoende of onvoldoende aandacht is voor andere oorlogen of conflicten in de wereld in de media, bij de overheid, bij politieke partijen en in hun omgeving.
- Vier op de tien vinden dat er in de Nederlandse media voldoende aandacht is voor andere oorlogen of conflicten in de wereld. Een lichte stijging ten opzichte van 24 mei (+4 procentpunt). Volgens drie op de tien is dit onvoldoende (30%).
- Een derde vindt dat de Nederlandse overheid voldoende aandacht heeft voor andere oorlogen of conflicten (34%). Drie op de tien (31%) zijn het daar niet mee eens.
- 28 procent vindt dat er voldoende aandacht is voor andere oorlogen of conflicten bij Nederlandse politieke partijen, volgens een derde is dit onvoldoende (33%).
- Inwoners zijn het meeste verdeeld wanneer het op de eigen omgeving aankomt. Zo vinden drie op de tien (28%) dat mensen in hun omgeving voldoende aandacht hebben voor andere oorlogen en conflicten, een even grote groep vindt van niet (29%) en 27 procent is hier neutraal over.
- Bij de laatste drie entiteiten zijn er geen significante ontwikkelingen te melden ten opzichte van de vorige meting.

Figuur 17. In hoeverre vind je dat er voldoende of onvoldoende aandacht is voor andere oorlogen of conflicten in de wereld? Aandacht voor andere oorlogen of conflicten in de wereld.

Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

6

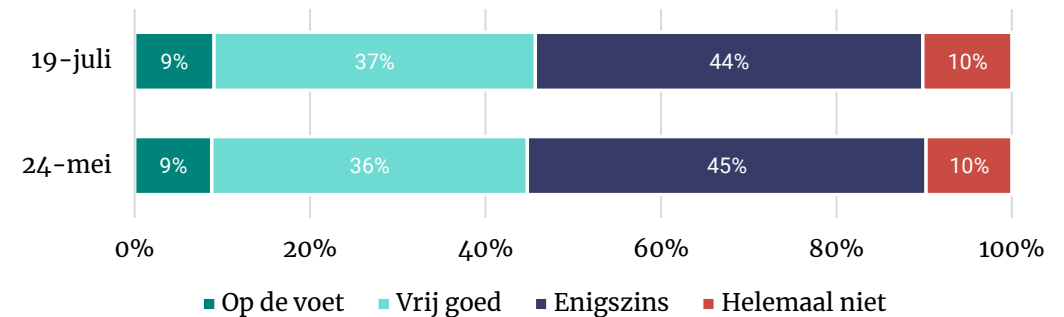
Vertrouwen in overheid en media

Informatievoorziening (1)

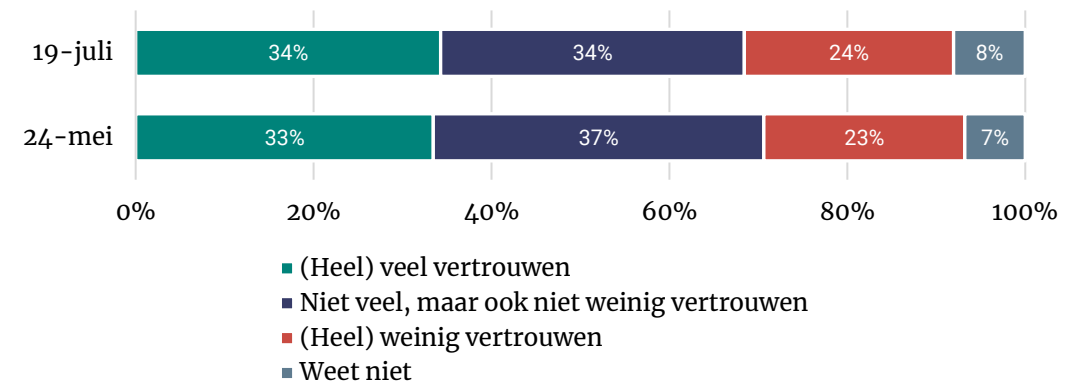
Verdeeldheid over vertrouwen informatievoorziening overheid

- Het nieuws over de oorlog in Oekraïne wordt redelijk goed gevolgd door een meerderheid van de Nederlanders. Een op de tien volgt dit op de voet (9%), 37 procent is vrij goed op de hoogte en 44 procent enigszins. Een op de tien volgt het nieuws helemaal niet.
- Net als in de vorige meting heeft een derde veel vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid over de oorlog in Oekraïne. Voor 34 procent geldt dat ze niet veel, maar ook niet weinig vertrouwen heeft. Een kwart heeft weinig vertrouwen.
- Bijna de helft (45%) van de hoger opgeleiden heeft (heel) veel vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid. Onder lager- (23%) en middelbaar (30%) opgeleiden ligt dit aanzienlijk lager. Drie op de tien lager- en middelbaar opgeleiden (beiden 30%) geven juist aan (heel) weinig vertrouwen te hebben; aanzienlijk hoger dan het aandeel onder hoger opgeleiden (14%).
- Onder de inwoners die in de oorlog meer sympathie hebben voor Oekraïne, geeft bijna de helft aan veel vertrouwen te hebben in de informatievoorziening (46%), aanzienlijk hoger dan onder de inwoners die meer sympathie hebben voor Rusland (12%). In deze groep geven negen op de tien aan (heel) weinig vertrouwen te hebben in de informatievoorziening (88%). Onder de inwoners die meer sympathie hebben voor Oekraïne is dit ruim een op de tien (13%).

Figuur 18. In hoeverre volg je het nieuws over de oorlog in Oekraïne? Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

Figuur 19. Hoeveel vertrouwen heb je in de informatievoorziening van de overheid over de oorlog in Oekraïne? Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

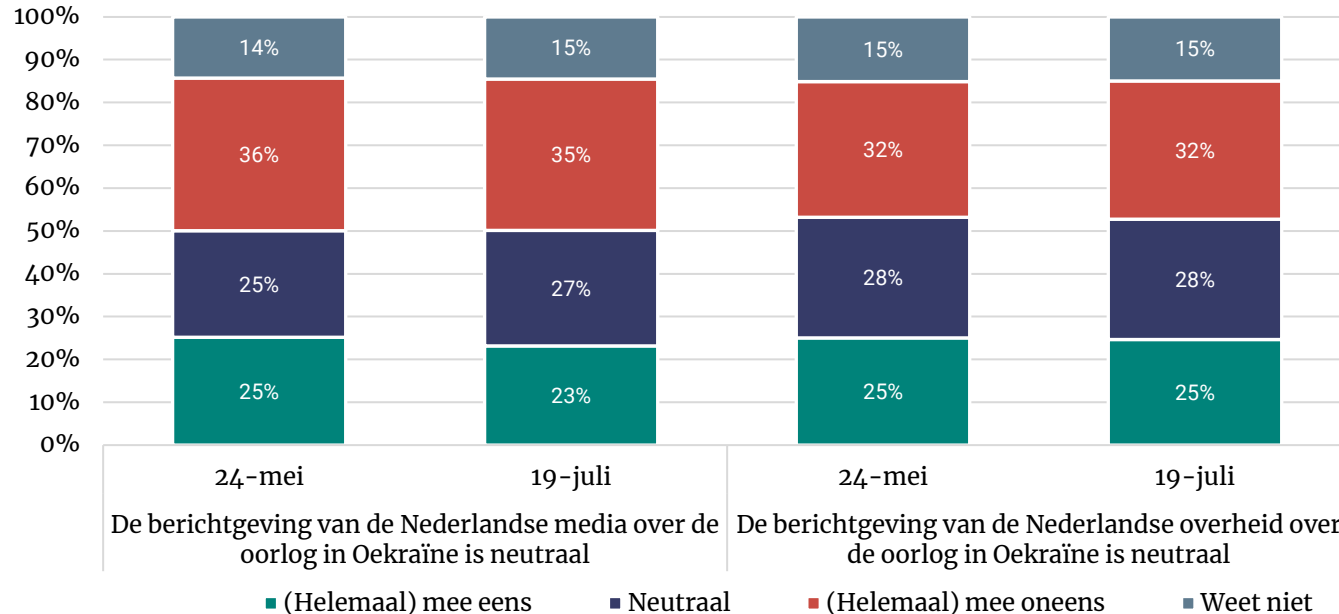

Informatievoorziening (2)

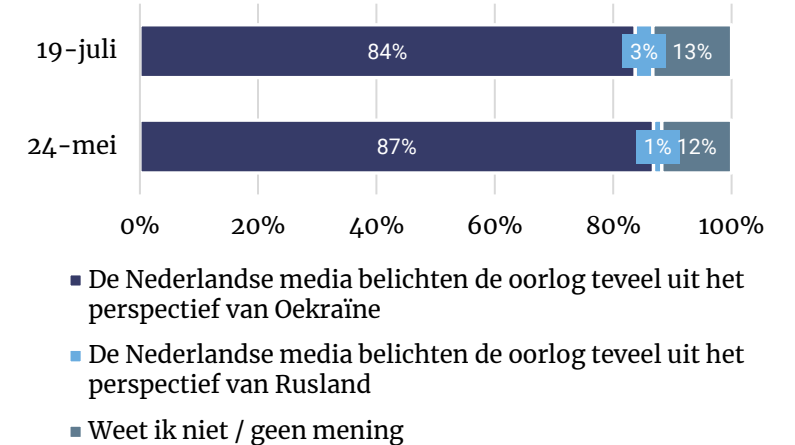
Inwoners verdeeld over neutraliteit berichtgeving

- Een kwart vindt de berichtgeving over de oorlog in Oekraïne vanuit de media (23%) en overheid (25%) neutraal. Een derde vindt de berichtgeving van de Nederlandse media (35%) en de Nederlandse overheid (32%) niet neutraal.
- Van degenen die de berichtgeving *niet* neutraal vinden, vinden ongeveer acht op de tien dat de Nederlandse media en overheid de oorlog te veel uit het perspectief van Oekraïne belichten (resp. 84% en 82%). Gelijk aan de meting van 24 mei (resp. 87% en 85%).

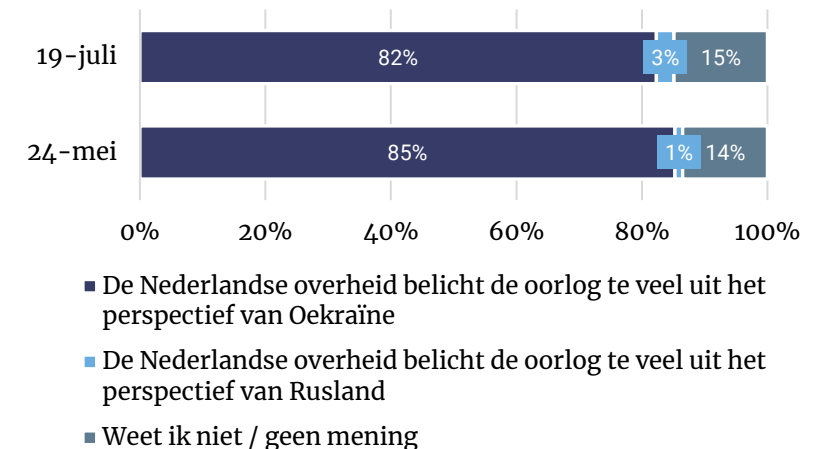
Figuur 20. In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen? Basis: alle Nederlanders, n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

Figuur 21. Kun je aangeven welke stelling het beste bij jouw mening past? Basis: Nederlanders die aangeven dat zij de berichtgeving van Nederlandse media niet helemaal neutraal vinden, n=349.

Figuur 22. Kun je aangeven welke stelling het beste bij jouw mening past? Basis: Nederlanders die aangeven dat zij de berichtgeving van Nederlandse overheid niet helemaal neutraal vinden, n=304.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl